

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců Mgr. Jany Brothánkové a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **A. G.**, zastoupeného Mgr. Tomášem Císařem, advokátem, se sídlem Vinohradská 22, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 6. 2014, č. j. OAM-94/ZA-ZA14-K01-2014, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 11. 2014, č. j. 1 Az 21/2014 - 40,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 25. 11. 2014, č. j. 1 Az 21/2014 - 40, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce v záhlaví uvedený rozsudek Městského soudu v Praze (dále „městský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 6. 2014, č. j. OAM-94/ZA-ZA14-K01-2014 (dále „napadené rozhodnutí“). Napadeným rozhodnutím stěžovateli nebyla udělena mezinárodní ochrana dle § 12, § 13, § 14, § 14a, § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Žalobce, státní občan Ukrajiny, požádal o mezinárodní ochranu dne 13. 3. 2014. V žádosti uvedl, že do roku 2004 se na Ukrajině zdržoval ve městě Novomoskovsk. V roce 2004 odjel za prací do České republiky, jiné důvody k odjezdu neměl. Pobyt si snažil zlegalizovat, ale neúspěšně. Na Ukrajinu se nechce vrátit z důvodů aktuální politické a bezpečnostní situace, strachu z případného nástupu vojenské služby, a z rodinných

důvodů, neboť na území České republiky má manželku ukrajinské státní příslušnosti a s trvalým pobytem, se kterou uzavřel sňatek v roce 2013.

Městský soud v odůvodnění **napadeného rozsudku** uvedl, že žalobce v žádosti o udělení mezinárodní ochrany ani při pohovoru neuvedl skutečnosti, pro které by mu mohl žalovaný udělit azyl podle § 12 písm. a) či b) zákona o azylu. Žalobce za důvod neochoty vrátit se do vlasti označil špatné podmínky na Ukrajině a snahu dosáhnout odjezdem do ČR lepšího života. Také vyslovil obavy z bezpečnostní situace na Ukrajině a strach z případného nástupu vojenské služby. Snaha žalobce vyhnout se nástupu vojenské služby není sama o sobě důvodem k udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Strachem z pronásledování rovněž není obava, že v souvislosti s jeho dezercí z armády by mohl být trestně stíhán. Mezi taxativně vypočtenými důvody ustanovení § 12 zákona o azylu není existence rodinných vazeb stejně jako žalobcem tvrzená snaha o legalizaci pobytu. Soud dále, stejně jako žalovaný, neshledal podmínky pro udělení azylu podle § 13 azylového zákona. K § 14 azylového zákona městský soud uvedl, že rozhodnutí o udělení azylu z humanitárních důvodů je věcí správního uvážení, kdy soud nemůže nahradit správní uvážení žalovaného vlastní úvahou o tom, zda žalobcem uplatněné důvody žádosti o mezinárodní ochranu lze považovat za relevantní z hlediska tohoto ustanovení. Je proto třeba, aby žalovaný v odůvodnění rozhodnutí uvedl úvahy či závěry, které se budou týkat případných důvodů pro udělení humanitárního azylu. Tuto povinnost žalovaný v napadeném rozhodnutí splnil. Žalovaný se zabýval rodinnou, sociální a ekonomickou situací žalobce a přihlédl i k jeho věku a zdravotnímu stavu. Po posouzení celého případu nezjistil důvody dokládající, že osobní a rodinná situace žalobce je nějakým způsobem výjimečná s ohledem na existenci okolností odůvodňujících udělení humanitárního azylu. Ani existenci rodinných vazeb na území ČR, o nichž se žalobce zmínil, nelze v souladu s názorem Nejvyššího správního soudu vyjádřeným v rozsudku ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3Azs 12/2003, nebo ze dne 28. 4. 2011, sp. zn. 1 Azs 5/2011, považovat za důvod pro udělení azylu z humanitárních důvodů.

K otázce udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu se městský soud ztotožnil se závěry žalovaného, že žalobci vážná újma nehrozí. Z informací, které žalovaný měl k dispozici, vyplývá, že trest smrti byl na Ukrajině v roce 2000 zrušen. Žalovaný se také zabýval otázkou, zda žalobci hrozí v případě návratu do vlasti nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání a nezjistil žádnou skutečnost, ze které by vyplývalo, že by žalobce byl vystaven na Ukrajině skutečně hrozícímu nebezpečí vážné újmy podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Z informací o zemi původu žalobce bylo zjištěno, že zhoršená bezpečnostní situace panuje ve 2 oblastech z celkového počtu 24, na něž je Ukrajina administrativně rozdělena. Konkrétně se jedná o Doněckou oblast a Luhanskou oblast. Ve zbytku země je bezpečnostní situace stabilní. Žalobce pochází z Dnětropetrovské oblasti, které se nepokoje vyhnuly. Městský soud se proto ztotožnil s žalovaným v tom, že v zemi původu žalobce neprobíhá takový ozbrojený konflikt, jehož důsledky by bylo možno pokládat ve vztahu k žalobci za vážnou újmu podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.

Městský soud neshledal důvodnou ani námitku žalobce, že rozhodnutí žalovaného vychází ze zastaralých a v důsledku časového posunu věcně nesprávných skutečností. Zprávy o situaci v zemi původu byly k datu vydání napadeného rozhodnutí žalovaným

pokračování

přiměřeně aktuální. Soud vychází z pravidla stanoveného v § 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Z tohoto pravidla sice existuje výjimka, avšak ta v nyní projednávaném případě nenastala, protože žalobce v žalobě netvrdil žádné nové okolnosti a ani z ničeho nevyplývalo, že by v době rozhodování soudu došlo v zemi původu žalobce ke změně bezpečnostní situace. Soud se ztotožnil se žalovaným také v tom, že nejsou dány důvody pro udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny dle § 14b zákona o azylu.

Kasační stížností napadá žalobce (dále „stěžovatel“) napadený rozsudek z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Předně stěžovatel uvádí, že kasační stížnost je přijatelná, neboť přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, kdy znaky tohoto pojmu jsou naplněny v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Přijatelnost shledává v tom, že pochybení při posouzení možnosti udělení doplňkové ochrany městským soudem i žalovaným by mohlo představovat zásadní dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Podle stěžovatele se městský soud se žalobními body řádně nevypořádal. Žalovaný porušil § 2 odst. 4 a § 3 zákona č. 500/2004 Sb., neposoudil jeho žádost v souladu se zákonem a nezjistil řádně aktuální stav věci a neřídil se pravidlem, aby při rozhodování obdobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly. Městský soud pominul, že správní orgán nezjistil stav věci k době rozhodování, což je vzhledem k probíhající občanské válce na Ukrajině zásadní pochybení, když poslední ucelenou zprávu popisující stav na Ukrajině použil ze dne 16. 4. 2014, což je evidentně zastaralý zdroj informací. Žalovaný nezjistil řádně skutečný stav věci, přesto rozhodl v neprospěch stěžovatele, ač pro takové rozhodnutí neměl oporu ve spise. Tíha důkazního břemene by měla být rovnoměrně rozdělena mezi žadatele o azyl a správní orgán. Žalovaný nezajistil dostatečné důkazy o hrozící újmě v souvislosti s nebezpečnou situací s evidentně nařízenou mobilizací (s odkazem na listinu ze dne 18. 6. 2014) a jeho případné persekuce. Obavy stěžovatele z pronásledování a vážné újmy na Ukrajině, kde prokazatelně zuří válka a kde by musel aktuálně a nedobrovolně narukovat, jsou odůvodněné. Soud ani žalovaný se nezabývaly sankcemi Ukrajiny za nenastoupení do armády, přičemž obě rozhodnutí jsou tomto bodě nezákonná a nepřezkoumatelná, udělení doplňkové ochrany ve vztahu k aktuálnímu stavu válečného konfliktu na Ukrajině není odůvodněno. Ve vztahu k posouzení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu stěžovatel citoval početnou judikaturu k správnímu uvážení a namítal, že správní orgán ani městský soud závěry judikatury nereflektovaly, a z napadeného rozhodnutí ani rozsudku nelze vysledovat úvahy a hodnocení žalovaného ve vztahu k důvodům hodného zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu. Stěžovatel se tak domnívá, že napadené rozhodnutí i napadený rozsudek jsou v tomhle ohledu nepřezkoumatelné.

Ve vztahu k doplňkové ochraně dle § 14a zákona o azylu považuje hodnocení žalovaného a soudu za nesprávné a bez opory ve spisovém materiálu. Ze zásady non-refoulement vyplývá primární povinnost státu nevystavit žadatele reálné hrozbě závažné újmy, přičemž v případě závažné újmy podle § 14a odst. 2 písm. a) a b) je žalovaný povinen se jí zabývat, je-li žadatelem namítána nebo vyjde-li najevo jinak v průběhu řízení. Stěžovatel citoval ve vztahu k srovnání dřívějšího institutu překážek vycestování a doplňkové ochrany judikaturu Nejvyššího správního soudu, přičemž uvedl, že žalovaný ani krajský soud nepostupovaly v souladu s touto judikaturou. Úvaha žalovaného ve vztahu k udělení doplňkové ochrany je nedostatečná a městský soud pouze uvedl, že

stěžovatel neuvedl žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možné dospět k závěru, že by mu v zemi původu hrozilo nebezpečí vážné újmy z některého z důvodů uvedených v ustanovení § 14a zákona o azylu. Tato tvrzení nemají oporu ve spisovém materiálu, i z obecně známých skutečností jasně vyplývá hrozba vážné újmy. Stěžovatel kasační stížnost uzavřel s tím, že jeho osobní situace v zemi původu v aktuálním čase a době rozhodování je důvodem minimálně pro udělení humanitárního azylu nebo důvodem pro udělení doplňkové ochrany. Z výše uvedených důvodů stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný ve **vyjádření** ke kasační stížnosti uvedl, že v správním řízení opatřil aktuální podkladové materiály, v stěžovatelově případě absentují skutečnosti, jež by zakládaly důvodnost obav z pronásledování dle § 12 zákona o azylu. Závěr o neudělení humanitárního azylu je odůvodněn v dostatečném rozsahu vzhledem ke skutečnostem uváděným stěžovatelem. Žalovaný nedospěl ani k závěru, že by stěžovateli v případě návratu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy. V souvislosti s realizací rozhodnutí o správním vyhoštění ze dne 16. 5. 2014 žalovaný odkázal na závazné stanovisko, v rámci kterého byla opětovně hodnocena situace v zemi původu.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), a je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Podle obsahu stěžovatel namítá kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s., a kasační stížnost je proto přípustná.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kritéria nepřijatelnosti, byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaným ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 933/2006, všechna zde citovaná rozhodnutí dostupná na www.nssoud.cz. Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí shledal, že o přijatelnou kasační stížnost se může typicky, nikoliv však výlučně, jednat v následujících případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně (rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu); 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon (to znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně); 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu

pokračování

shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná a to z toho důvodu, že se městský soud dopustil zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (čtvrtý důvod přijatelnosti), a proto věcně přezkoumal napadený rozsudek městského soudu při vázanosti rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.). Kasační stížnost je **zčásti důvodná**.

Stěžovatel kasační námitky nesměřuje proti neudělení azylu dle § 12 zákona o azylu. Nejvyšší správní soud nicméně předně uvádí, že v případě posouzení uváděných obav z nástupu vojenské služby žalovaný i městský soud postupovaly v souladu se zákonem a judikaturou, neboť odmítání nástupu k výkonu základní vojenské služby, která je ve státě původu povinná, nelze bez dalšího považovat za důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, zvláště není-li takové odmítání spojeno s reálně projeveným politickým přesvědčením nebo náboženstvím (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 - 49). Také ekonomické důvody nejsou důvodem pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65).

Kasační námitka použití neaktuálních informací není důvodná. Informace o zemi původu použité ve věci mezinárodní ochrany musí být v maximální možné míře relevantní, důvěryhodné a vyvážené, aktuální a ověřené z různých zdrojů, transparentní a dohledatelné (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 - 81). Žalovaný vycházel ze Zprávy CRS pro Kongres USA ze dne 24. 3. 2014, Informace ZÚ Kyjev ze dne 10. 3. 2014: Nová ukrajinská vláda, ze Zprávy Evropské komise o pokroku v zemi za rok 2013 ze dne 27. 3. 2014, Výroční zprávy Freedom House, z ledna 2014, Informace MZV ČR ze dne 2. října 2013 a ze dne 16. dubna 2014, a z Infobanky ČTK v aktuálním znění. Stěžovatel byl s podklady seznámen dne 24. 4. 2014, napadené rozhodnutí bylo vydáno 11. 6. 2014. Žalovaný tak (s výjimkou zprávy Freedom House a Zprávy Evropské komise o pokroku v zemi za rok 2013) vycházel z dostatečně aktuálních informací.

Taktéž námitku ve vztahu k posouzení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu neshledal zdejší soud důvodnou. Humanitární azyl je specifickou formou mezinárodní ochrany, jeho účel vymezil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55: „(s)mysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona č.

325/1999 Sb., o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných), u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými, či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“ Azyl z humanitárních důvodů lze udělit pouze v případě hodném zvláštního zřetele. Není na něj právní nárok a posouzení důvodů žadatele je otázkou správního uvážení správního orgánu. Pokud jde o otázku přezkoumávání rozhodnutí týkajících se humanitárního azylu, samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z těchto skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu rozsudku ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48). Nejvyšší správní soud neshledal, že by žalovaný vybočil z mezí správního uvážení, neboť možnost udělení humanitárního azylu posuzoval a své rozhodnutí v tomto ohledu náležitě odůvodnil, městský soud pak napadené rozhodnutí přezkoumal z výše uvedených hledisek. Rozhodnutí žalovaného a napadený rozsudek jsou v tomto ohledu přezkoumatelné.

K otázce aktuálního situace na Ukrajině, která je v kasační stížnosti naznačena, se Nejvyšší správní soud vyjadřoval již několikrát. Lze odkázat například na usnesení ze dne 18. 3. 2015, č. j. 3 Azs 237/2014 - 25, ze dne 31. 3. 2015, č. j. 4 Azs 15/2015 - 28, ze dne 30. 4. 2015, č. j. 9 Azs 13/2015 - 69, či ze dne 14. 5. 2015, č. j. 9 Azs 36/2015 - 36. V usnesení ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014 - 17, pak uvedl: „(n)a Ukrajině nelze ani dříve, ani v současné době klasifikovat situaci jako „totální konflikt“, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Nutno upozornit, že se jedná o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá.“ Místem pobytu stěžovatele na území Ukrajiny bylo město Novomoskovsk a Dnětropetrovská oblast, které se nepokoje vyhnuly. Nelze tudíž dovozovat, že by z důvodu ozbrojeného konfliktu stěžovateli hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 zákona o azylu.

Konkrétní pochybení městského soudu shledává Nejvyšší správní soud v tom, že se nezabýval otázkou možných sankcí za nenastoupení do armády ve vztahu k posouzení doplňkové ochrany a zejména navrhaným důkazem o zahájení trestního stíhání vůči stěžovateli. Předně Nejvyšší správní soud zkoumal, jak se s otázkou sankcí za nenastoupení do armády zabýval žalovaný. Ten nejprve posuzoval tuto otázku z hlediska důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Konstatoval, že snaha vyhnout se nástupu vojenské službě není sama o sobě důvodem k udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Branná povinnost je legitimní občanskou povinností, a podle Ženevské konvence není vyhýbání se nástupu vojenské služby či dezerce, byť by byla trestná,

pokračování

důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný se dále podrobně zabýval otázkou, zda žadateli o mezinárodní ochranu hrozí v případě návratu do vlasti uložení nebo vykonání trestu smrti, nebezpečí mučení nebo nelidského a ponižujícího zacházení nebo trestání ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Na s. 8 napadeného rozhodnutí žalovaný uvádí, že proti osobě stěžovatele v současnosti není vedeno nijaké trestní stíhání. Jako vážnou újmu pak nelze vnímat nutnost zapojení se do případného konfliktu z hlediska branné povinnosti, neboť výkon vojenské služby je jednou z nejzákladnějších státo-občanských povinností. Žalovaný posuzoval i charakter bezpečnostní situace na Ukrajině, kdy dospěl k závěru, že v zemi původu neprobíhá takový ozbrojený konflikt, jehož důsledky by bylo možno pokládat ve vztahu k žadateli za vážnou újmu podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.

V žalobě ze dne 2. 7. 2014 stěžovatel odkázal na zprávu Ministerstva vnitra Ukrajiny ze dne 18. 6. 2014 (tedy až po vydání napadeného rozhodnutí, resp. ze dne, kdy napadené rozhodnutí nabylo právní moci) a dodatečně ji doložil jak k žalobě, tak během jednání. Tímto důkazem chtěl stěžovatel prokázat, že proti němu bylo zahájeno trestní stíhání z důvodu vyhýbání se povolání k mobilizaci a hrozí mu trest odnětí svobody na dobu od dvou do pěti let. Ve vyjádření během jednání žalovaný uvedl, že pokud bylo proti žalobci na Ukrajině zahájeno trestní řízení z důvodu nenastoupení vojenské služby, jde o skutečnost, ke které došlo po vydání napadeného rozhodnutí a která by mohla mít vliv při podání nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Městský soud ve vztahu k § 12 zákona o azylu potvrdil závěry žalovaného, že snaha vyhnout se nástupu vojenské služby sama o sobě není důvodem k udělení azylu a strachem z pronásledování není ani obava, že by v souvislosti s jeho dezercí z armády mohl být trestně stíhán. Ve vztahu k § 14a (doplňková ochrana) městský soud uvedl, že stěžovatel neuvedl a žalovaný ani nenalezl žádné skutečnosti, na základě kterých by mohla žalobci hrozit v případě návratu do vlasti vážná újma uložním nebo vykonáním trestu smrti. Z informací, které žalovaný k posouzení měl k dispozici, vyplývá, že trest smrti byl na Ukrajině v roce 2000 zrušen. Podle městského soudu žalovaný nezjistil žádnou skutečnost, ze které by vyplývalo, že by žalobce byl vystaven na Ukrajině skutečně hrozícímu nebezpečí vážné újmy podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Městský soud se k námitce použití zastaralých informací o zemi původu vyjádřil tak, že soud vychází z pravidla stanoveného v § 75 odst. 1 s. ř. s., z tohoto pravidla sice existuje výjimka, avšak ta v nyní projednávaném případě nenastala, protože žalobce v žalobě netvrdil žádné nové okolnosti (opakoval jen to, co již žalovaný posoudil ve správním řízení) a ani z ničeho nevyplývalo, že by v době rozhodování soudu došlo v zemi původu žalobce ke změně bezpečnostní situace.

Z odůvodnění městského soudu tak nelze žádným způsobem vyčíst, že by se městský soud navrženým důkazem (zpráva Ministerstva vnitra Ukrajiny ze dne 18. 6. 2014) z jakéhokoli hlediska zabýval. Stěžovatel v žalobě uvedl novou skutečnost, kterou, jak vyplývá z předloženého důkazu datovaného dnem 18. 6. 2014, nemohl žalovaný posuzovat, městský soud však uzavírá, že stěžovatel žádné nové skutečnosti v žalobě netvrdil a ani z ničeho nevyplývalo, že by v době rozhodování soudu došlo v zemi původu žalobce ke změně bezpečnostní situace. Jeho závěry jsou tak v přímém rozporu s obsahem soudního spisu. Podle § 14a zákona o azylu se doplňková ochrana uděluje cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě existují důvodné obavy, že pokud by byl vrácen do státu, jehož

je státním občanem nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, hrozilo by mu skutečné nebezpečí vážné újmy podle odst. 2 citovaného ustanovení a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem nebo svého posledního trvalého bydliště.

Mezinárodní ochrana jako právní institut není nástrojem pro vyhnutí se snášení negativních důsledků trestního stíhání v zemi původu. Nejvyšší správní soud však v rozsudku ze dne 12. 4. 2012, č. j. 7 Azs 9/2012 - 46, dospěl k závěru, že „(h)rozba trestního stíhání či již zahájené stíhání může být sama o sobě azylově relevantní, pokud osobě, jež je jí ohrožena, v souvislosti s tím brozí skutečně zásadní fyzické či psychické útrapy či dokonce smrt již jen z důvodu, že v zemi původu takové následky trestního stíhání pravidelně (tj. ve významné části případů) nastávají, tj. jsou přiměřeně pravděpodobné (§ 12 a § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu). Dále tak tomu může být v případech, kdy je z konkrétních skutečností patrné, že u žadatele se okolnosti jeho stíhání či možného stíhání v nežádoucím směru významně a s velmi tíživými důsledky pro sféru jeho základních práv vymykají obvyklým standardům země původu, např. proto, že stíhání je vedeno z účelových politických důvodů či proto, aby zastrašilo, umlčelo či jinak nelegitimně ovlivnilo stíhaného nebo jej připravilo o majetek, případně zničilo jeho společenské postavení, přičemž prostředky k nápravě takto účelového trestního stíhání a na ochranu stíhaného v zemi původu nejsou k dispozici či jsou neúčinné. Azylově relevantním důvodem proto většinou nebudou excesy při vyšetřování, a to zpravidla ani dějí-li se opakovaně, nejsou-li vedeny zlovolným záměrem, či obecně tvrdá praxe orgánů trestní spravedlnosti, nedosahuje-li nelidských rozměrů.“

Pokud stěžovatel uvedl hrozbu trestního stíhání jako novou skutečnost, kterou nemohl uvést ve správním řízení, soud se měl zabývat tím, zda tato skutečnost odůvodňuje prolomení zásady uvedené v § 75 odst. 1 s. ř. s. Podle § 75 odst. 1 s. ř. s., „při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu“. Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že soud je povinen tento princip prolomit a přihlídnout i k tvrzeným skutečnostem, které nastaly až po právní moci rozhodnutí správního orgánu tehdy, pokud by bylo možné se o těchto skutečnostech domnívat, že mohly být relevantní pro možné udělení azylu podle § 12 zákona o azylu nebo doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. To ovšem platí za předpokladu, že soud neshledá dostatečné záruky, že tyto nové skutečnosti budou dodatečně posouzeny v novém správním řízení k tomu příslušným správním orgánem z hlediska respektování zásady non-refoulement a že bude mít žadatel o mezinárodní ochranu možnost dosáhnout soudního přezkoumání tohoto nového rozhodnutí dříve, než by mělo dojít k jeho navrácení do země původu. Soud se naopak nebude zabývat novými skutečnostmi za situace, kdy bude vzhledem ke konkrétním okolnostem věci zcela zřejmé, že žadatel bude mít možnost podat novou žádost o mezinárodní ochranu ve smyslu § 3 odst. 2 ve spojení s § 10 odst. 2 zákona o azylu a že tato nová žádost bude přípustná dle § 10a tohoto zákona (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2011, č. j. 5 Azs 3/2011 - 131, nebo usnesení ze dne 7. 11. 2014, č. j. 5 Azs 128/2014 - 27). V posuzovaném případě však městský soud tuto úvahu vůbec neprovedl, když v odůvodnění pouze uvedl, že výjimka z pravidla v § 75 odst. 1 s. ř. s. nenastala, protože žalobce v žalobě netvrdil žádné nové okolnosti. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že městský soud zatížil své rozhodnutí nepřezkoumatelností, jednalo se o přitom pochybení výrazné intenzity, které odůvodňovalo přijatelnost kasační stížnosti. Městský soud se měl nejprve

pokračování

zabývat otázkou, zda nově uvedená skutečnost nebyla bez vlastního zavinění stěžovatele předmětem zkoumání správního orgánu a zda mohla být relevantní pro možné udělení azylu podle § 12 zákona o azylu nebo doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Poté měl uvážit, a to v souladu se zásadou volného hodnocení důkazů, zda tato skutečnost odůvodňovala prolomení zásady stanovené v § 75 odst. 1 s. ř. s. Lze přitom odkázat na postup, který Nejvyšší správní soud uvedl v rozsudku ze dne 4. 2. 2013, č.j. 8 Azs 27/2012-65: *„(v)ě věcech mezinárodní ochrany (...) mohou existovat výjimečné okolnosti, které odůvodňují prolomení pravidla stanoveného v § 75 odst. 1 s. ř. s. Bude tomu tak tehdy, pokud až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí vyšly najevo skutečnosti relevantní z hlediska mezinárodní ochrany a soud neshledal dostatečné záruky, že (1) tyto skutečnosti budou posouzeny v novém správním řízení z hlediska respektování norem, které mají aplikační přednost před procesním pravidlem § 75 odst. 1 s. ř. s., a že (2) žadatel bude mít možnost dosáhnout soudního přezkoumání tohoto nového rozhodnutí dříve, než by mělo dojít k jeho navrácení do země původu.“*

Z výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je zčásti důvodná. V souladu s § 110 odst. 4 s. ř. s. je městský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí. Podle § 110 odst. 1 s. ř. s. věty první, dospěje-li Nejvyšší správní soud k tomu, že kasační stížnost je důvodná, rozsudkem zruší rozhodnutí městského soudu a věc mu vrátí k dalšímu řízení.

Dle ustanovení § 110 odst. 3 s. ř. s. rozhodne v novém rozhodnutí městský soud též o nákladech řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. července 2015

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu